

L'estació romana del CAMP del BOSQUET, Camallera (Alt Empordà)

II. Les àmfores

per
Josep Casas i Genover

De tot el material trobat en aquest jaciment, no hi ha cap dubte que el conjunt més important és el format per les àmfores. Poques vegades s'ha trobat en aquestes particulars condicions un conjunt d'àmfores que presentés tanta homogeneïtat, tant pel que fa a les formes com a la cronologia, la qual es veu complementada i confirmada per la dels altres materials que les acompanyaven.

No sabem encara què és exactament el jaciment. En principi, sembla que es tractava d'una cabana aïllada enmig dels camps de conreu. Creiem que confirma aquesta idea el fet de trobar-se a pocs metres del petit aljub. Rebutgem la idea que formés part d'una vil·la rústica, puix que encara que les àmfores reposaven damunt del que semblava un paviment de roca natural nivellat amb morter de calç, les particularitats del lloc i diferents sondeigs fets arreu del camp no han permès de descobrir cap mena d'estructures (a 30 cm. de la superfície es troba ja la roca natural).

D'altra banda, sí que podem confirmar l'existència d'una vil·la situada a uns 200 m. al N.E. del lloc que ens ocupa. Però encara que ambdós jaciments semblen estar relacionats, mancaria una cata de prospecció a la vil·la per establir la seva exacta cronologia. Els materials d'aquesta poca cosa ens poden dir. A part de les troballes superficials (àmfores i *tegulae*), fa molts anys aparegué un gran *dolium* trencat i reconstruït ja d'antic mitjançant grapes de plom i dos fragments de t.s. sudgàlica.

Tornant a les àmfores, cal dir que el fet d'estudiar tan sols els fragments de vores i peus pot donar una idea equivocada de la seva quantitat. Si bé només trobem colls i llavis de 30 àmfores diferents, molt fragmentades, els fragments, de totes mides, es poden comptar per centenars i el seu nivell és considerable.

La disposició de les àmfores en el jaciment fa pensar en unes escombreres on s'apilona el material trencat i ja inservible. Un segon factor que ens indueix a pensar tal cosa és que aquestes són més antigues que la resta de materials, tant els del dipòsit com els trobats en el fossat situat a uns 3 m. d'elles. Es clar que aquest darrer no és un factor determinant.

INVENTARI

1. Fragment de coll i boca d'una àmfora greco-itàlica. Llavi triangular. Diàmetre boca: 16 cm.; diàmetre llavi: 20 cm. Alçada llavi: 3'3 cm. Pasta marró, tova, porosa, sorrenca i amb molts punts negres i de calç; mal depurada i amb alguns grans de quarç. Podríem situar-la entre el segon i tercer terç del s. II a. C.

2. Boca d'àmfora greco-itàlica. Llavi triangular amb una inclinació de 45°. Pasta beige fosca o amarronada. Tota, porosa, sorrenca amb

molts grans de calç i punts negres. D. b. 16 cm. D. ll. 19'7 cm. A. ll. 2'6 cm. Mateixa cronologia que el fragment anterior.

3. Boca d'àmfora del tipus Dressel 1-a. Llaví triangular i amb una inclinació de 80°. D. b. 14 cm. D. ll. 17 cm. A. ll. 4'4 cm. Pasta rosada, tova, porosa, amb molts punts brillants negres i grans de calç; desengreixant molt groller. Restes d'engalba de color groc pàl·lid i poc adherent. La pasta és del tipus DB (1). Podem situar-la a mitjan s. II a. C.

4. Boca i començament de nansa d'una àmfora de la forma Dressel 1-a. Llaví triangular i amb una inclinació de 60°. D. b. 16'5 cm. D. ll. 20 cm. A. ll. 3'4 cm. Pasta rosada, dura, porosa, amb petits punts de mica negra i grans de quarç. Superfície rugosa al tacte. Secció de la nansa el·líptica. Correspon a la mateixa època que la peça anterior.

5. Boca i principi de nansa d'una àmfora Dressel 1-a. Llaví triangular arrodonit i amb una inclinació de 60°. D. b. 15 cm. D. ll. 18 cm. A. ll. 3 cm. Pasta rosada, dura, porosa i amb molts punts de calç i de mica negra. Podem situar-la dins el darrer terç del s. II a. C. o lleugerament abans.

6. Boca i arranc de nansa d'una àmfora del tipus Dressel 1-a. D. b. 16 cm. D. ll. 18 cm. A. ll. 3'3 cm. Pasta rosada, amb punts brillants negres i grans de calç. Conserva engalba de color groc pàl·lid tant a la paret interna com a l'externa. Es pot situar a la segona meitat del s. II a. C.

7. Fragment de coll i llaví d'àmfora de la forma Dressel 1-a. Paret del coll molt gruixuda. Llaví amb inclinació de 80°. D. b. 14 cm. D. ll. 16'5 cm. A. ll. 3'5 cm. Pasta rosada, dura, compacta, lleugerament micàcia i de fractura irregular. Sembla correspondre a un moment que podem situar entorn el 120-110 a. C.

8. Fragment de boca d'àmfora Dressel 1-a. Llaví triangular amb una inclinació de 80°. D. b. 13'5 cm. D. ll. 16 cm. A. ll. 3 cm. Pasta rosada, dura, porosa, amb grans de calç i punts negres. Fractura recta i fina al tacte. Interior i exterior amb una capa molt prima d'engalba groga. Es pot situar entre el 130 i el 110 a. C.

9. Fragment de boca, probablement de la forma Dressel 1-a. Llaví triangular i amb una inclinació de 60°. Conserva bona part de la nansa, de secció el·líptica. D. b. 15 cm. D. ll. 19 cm. A. ll. 3'5 cm. Pasta rosada clara, tova, porosa, amb punts brillants negres i algun gra de calç. Fractura recta i amb els angles gastats. Podem situar-la a la segona meitat del s. II a. C.

10. Boca i part del coll d'una àmfora Dressel 1-a. D. b. 16 cm. D. ll. 19 cm. A. ll. 3 cm. Pasta rosada, dura, amb punts brillants negres i algun gra de calç. Exterior amb senyals de pintura negra. Es pot situar dins el darrer terç del s. II a. C.

11. Fragment de boca i començament de la nansa d'una àmfora d'ídèntiques característiques que la núm. 8, però d'una altra peça. D. b. 14 cm. D. ll. 15'5 cm. A. ll. 3'3 cm. Pasta rosada, dura, compacta i amb grans de calç. Tota ella és recoberta d'una fina capa d'engalba groga.

12. Fragment de boca i començament de la nansa d'una àmfora Dressel 1-a. D. b. 16 cm. D. ll. 19'3 cm. A. ll. 2'5 cm. Pasta rosada, tova, porosa i amb molts grans de calç. Fractura recta, però amb els angles gastats. No presenta senyals d'engalba. Correspon a la segona meitat del s. II a. C.

13. Fragment de boca d'una àmfora Dressel 1-a. Llaví triangular amb una inclinació exterior d'uns 80° i arrodonit en el seu extrem inferior. D. b. 16 cm. D. ll. 18'3 cm. A. ll. 2'5 cm. Pasta rosada, tova, porosa, amb grans de calç i punts de mica negra. Correspon a finals del s. II a. C.

14. Fragment de boca i començament de nansa d'una àmfora Dressel 1-a. D. b. 16 cm. D. ll. 18 cm. A. ll. 4'3 cm. Pasta vermellosa, sorrenca, amb grans de calç i punts negres. Fractura irregular. Interior amb engalba groga, espessa, però molt erosionada. Pasta del tipus DB. Podem situar-la cap al darrer terç del s. II a. C.

15. Boca i part de la nansa d'una àmfora Dressel 1-a. D. b. 11'5 cm. D. ll. 14 cm. A. ll. 3 cm. Pasta rosada clara, dura, porosa i de fractura recta. Pigallada de grans de calç i punts de mica negra. Interior i exterior recoberts d'una fina capa d'engalba groga molt clara. Sembla del tipus DB. Per la tipologia de Lamboglia (2), podria correspondre a finals del s. II a. C. (cap a l'any 110).

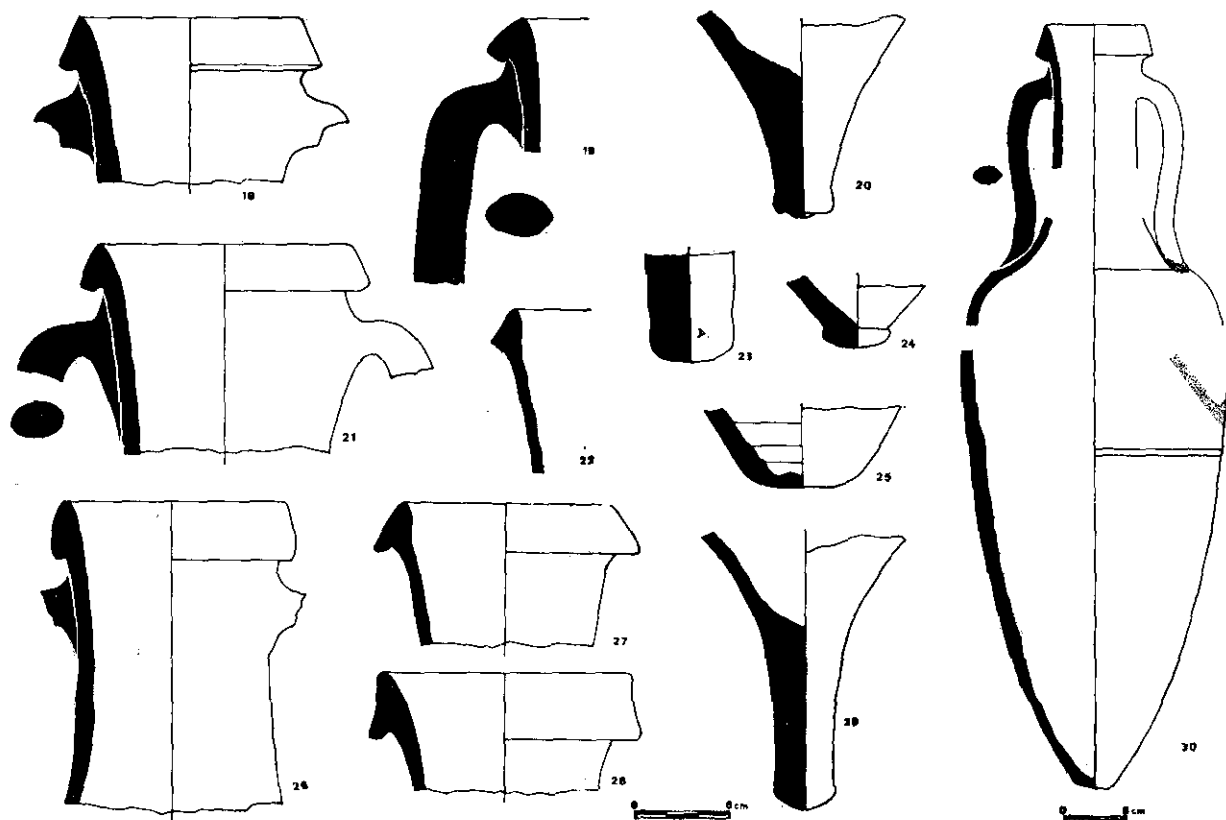
16. Fragment de llaví d'una àmfora idèntica a la núm. 13, però no pertany a la mateixa peça.

17. Fragment de boca d'una àmfora Dressel 1-a. Llaví triangular i amb una inclinació de 70°. D. b. 18 cm. D. ll. 20 cm. A. ll. 2'3 cm. Pasta rosada, tova, porosa i de fractura recta. Tota la superfície és pigallada de punts de mica negra i grans de calç. Podem situar-la a la segona meitat del s. II a. C.

18. Boca i principi de nansa d'una àmfora Dressel 1-a. Llaví triangular i amb una inclina-

1) NOLLA I BRUFAU, J. M.ª *Una producció característica: Les àmfors DB.* a CYPSELA II, Girona, 1978, p. 201-230.

2) LAMBOGLIA, N. *Sulla cronologia delle anfore romane di eta repubblicana (II-I secolo A.C.).* a *Rivista di Studi Liguri*, 3-4, Bordighera, 1955.

Làm. II. Amfores del tipus Dressel 1-a.

25. Peu d'àmfora molt gastat per l'ús. Pasta rosada, dura, sorrenca, bastant compacta i pigallada de grans de mica negra. Fractura irregular.

26. Coll sencer i començament de nansa d'una àmfora Dressel 1-a. Llavi qçasi vertical. D. b. 14 c. D. ll. 15 cm. A. ll. 3'6 cm. Pasta rosada, dura, porosa, amb grans de calç i altres de terra cremada. Fractura recta i amb els angles gastats. Tot ell és recobert per una fina capa d'engalba groga. En una part d'aquell coll es poden veure restes de pintura negra. Lamboglia situa una peça idèntica entorn del 130 a. C.

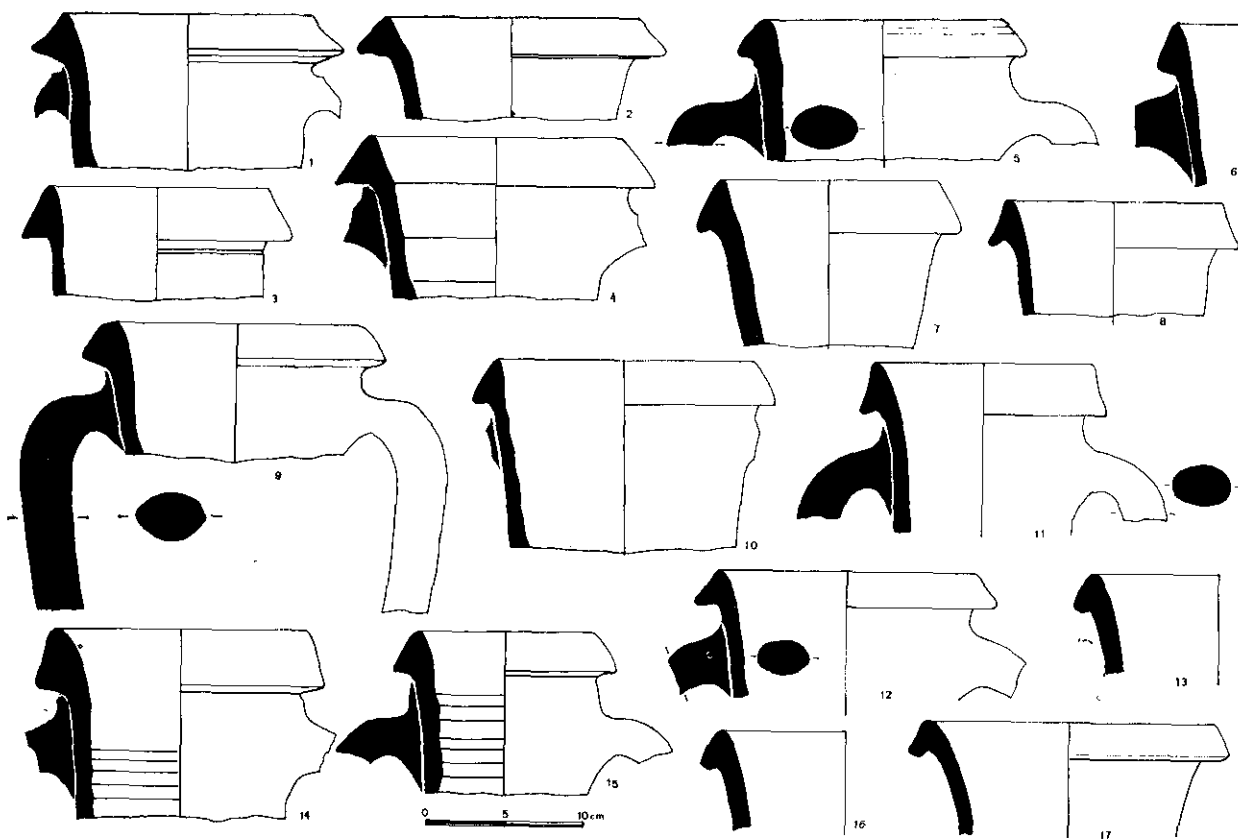
27. Fragment de boca d'una àmfora Dressel 1-a. D. d. 13'5 cm. D. ll. 17 cm. A. ll. 3'3 cm. Pasta vermellosa, sorrenca i amb molts punts de mica negra. Fractura irregular. Pode msituar-la a finals del s. II a. C.

28. Fragment no massa gros d'un coll d'àmfora del tipus Dressel 1-a. D. b. 16 cm. D. ll. 17'3 cm. A. ll. 4'2 cm. Pasta vermellosa, sorrenca, amb molts punts brillants negres i altres de calç. A la paret interna porta moltes impureses adherides. Es del tipus DB, però l'engalba ha desaparegut. Podem situar-la dins el darrer terç del s. II a. C.

30. Amfora quasi sencera del tipus Dressel 1-a. Alçada aproximada: 100 cm. (peu trencat); amplada màxima a la carena: 24 cm.; amplada màxima del cos: 33 cm. D. b. 12'5 cm. D. ll. 14'5 cm. A. ll. 3 cm. Pasta rosada, sorrenca, amb grans de quarç i punts de mica negra. Interior i exterior recobert d'engalba de color gros pàl·lid, molt robusta i adherent. La de la paret interna és deguda a escolament. A la paret externa hi ha restes de pintura negra i incisions fetes abans de coure la peça. La podem situar dins la segona meitat del s. II a. C.

FORMES I CRONOLOGIA

L'homogeneïtat del conjunt fa que no existeixi un repertori massa ample de formes. Es més, tan sols trobem dos tipus d'àmfora: la greco-itàlica i la Dressel 1-a. La primera és representada per dos colls i algun fragment de cos. La resta de fragments pertanyen al tipus Dressel 1-a. Cal dir, però, que hi ha un extens repertori de llavis, els quals donen un marge de cronologia relativament ampli. Malgrat tot, hi pot haver una diferència de 50 anys entre la peça més antiga i la més moderna.

Làm. 1. 1 i 2) Àmfora greco-itàlica. 3 a 17). Àmfores del tipus Dressel 1-a.

ció de 80°. D. b. 14 cm. D. ll. 16'7 cm. A. ll. 3'3 cm. Pasta rosada, dura, amb grans porus i esquerdes a la secció. Argila mal depurada i amb molts grans de calç. Correspon a finals del s. II a. C.

19. Fragment de llavi i bona part de la nansa d'una àmfora Dressel 1-a. Impossible d'establir el seu diàmetre i inclinació. Pasta de color rosat clar, amb moltes impureses, dura, bastant compacta i amb un desengreixant constituït per grans vermells cremats i altres semblants a escòries de ferro. Exterior amb restes d'engalba groga de bona qualitat, encara que bastant erosionada. Sembla ser una àmfora del tipus DB. La podem situar a finals del s. II o principis del s. I a. C.

20. Peu d'àmfora bastant sencer i llarg. Pasta groguenca, toba, porosa i amb punts de mica negra. Desengreixant de terra cremada. Extrem inferior molt ben conservat i sense senyals de desgast.

21. Fragment de boca d'una àmfora Dressel 1-a. Llavi de secció triangular i amb una inclinació de 60°. D. b. 14'5 cm. D. ll. 16 cm. A. ll. 3'6 cm. Pasta vermellova, sorrenca, amb molts punts brillants negres i algun gra de calç. Frac-

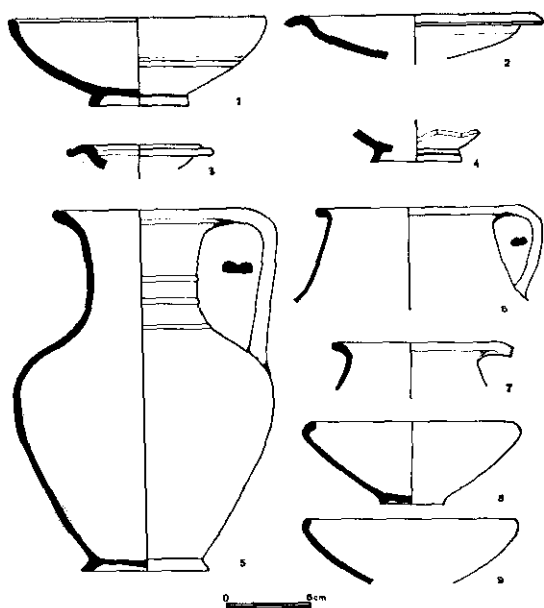
tura irregular. Cronologia molt àmplia; segon la tipologia de llavis de Lamboglia (3), aquest tipus es troba des de mitjan s. II fins a mitjan s. I a. C. De totes maneres, pel context i per les característiques generals d'aquesta peça, sembla que la podem situar dins el darrer terç del s. II a. C.

22. Fragment de coll d'àmfora Dressel 1-a. Es difícil d'establir el seu diàmetre i inclinació exacta; el llavi és molt malmès. Pasta rosada, dura, compacta, amb grans de quarç i punts de mica negra. Té moltes impureses i restes de terres cremades. Pasta del tipus DB. Sembla que es pot situar dins la segona meitat del s. II a. C.

23. Peu d'àmfora bastant gruixut. Diàmetre màxim: 5'8 cm. Pasta rosada, dura, porosa, micàcia i amb grans de calç i de quarç. Porta impresa la lletra «A».

24. Peu d'àmfora bastant erosionat. Pasta groga, sorrenca, toba i porosa. A l'extrem inferior extern esdevé d'un color verd cendrós.

3) LAMBOGLIA, N. *Sulla cronologia...* citat, p. 252-255.

Làm. III. 1a 4) Ceràmica Campaniana A.
5 a 9) Ceràmica grisa emporitana.

dura, compacta, homogènia, ben depurada i de fractura recta. Vernís negre, lluent i amb iridiscències metàl·liques. Correspon a mitjan s. II a. C.

Làm. 3, 4. Fragment de base de forma indeterminada; potser una 28 de Lamboglia. Pasta rosada, dura, compacta, lleugerament micàcia i de fractura recta. Vernís castany fosc, ben repartit, però no massa adherent.

GRISA EMPORITANA

Làm. 3, 5. Gerra bastant sencera. Diàmetre boca: 12'5 cm. Diàm. base: 9 cm. Diàmetre màxim del cos: 18'7 cm. Alçada: 26'4 cm. Pasta de color gris, dura, lleugerament porosa, ben depurada i de fractura recta. La zona de repòs del peu és bastant erosionada.

Làm. 3, 6. Fragment de vora i paret d'un vas bicònic. Conserva la nansa. Diàmetre: 13 cm. Pasta grisa, dura, compacta, lleugerament porosa, homogènia, ben depurada i de fractura recta. Parets molt fines.

Làm. 3, 7. Fragment de vora i coll d'un vas bicònic amb les mateixes característiques que el precedent. Diàmetre: 11'5 cm.

Làm. 3, 8. Plat sencer de forma semblant a la 26 de la ceràmica campaniana. Diàmetre vora: 14'5 cm. Diàmetre base: 4'5 cm. Alçada: 6

cm. Pasta grisa, no massa dura, porosa, homogènia, ben depurada i de fractura recta. Deixa restes de pols al tacte.

Làm. 3, 9. Fragment de vora i paret d'una peça semblant a la precedent. Pasta amb les mateixes característiques. Diàmetre: 15 cm.

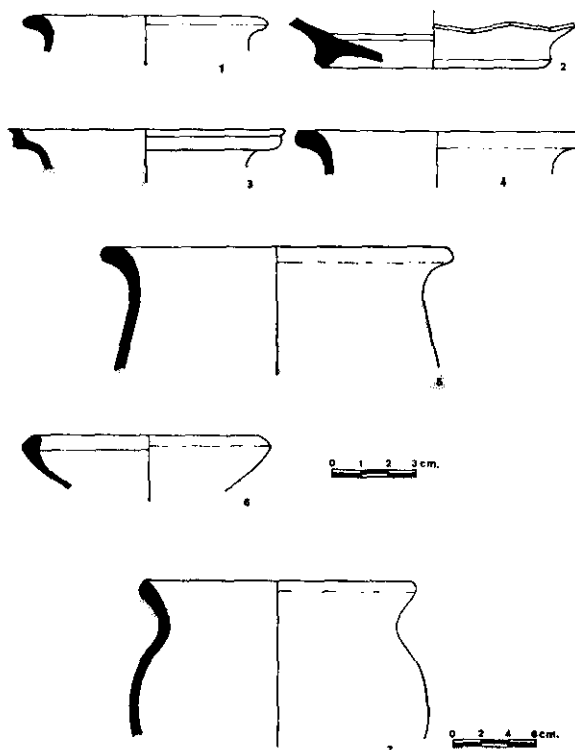
Làm. 4, 1. Petit fragment de vora d'un vas bicònic. Diàmetre: 9 cm. Pasta de color gris, tova, porosa, homogènia, ben depurada i de fractura recta, però erosionada.

Làm. 4, 2. Fragment de base. Diàmetre: 8'5 cm. Pasta idèntica a la de la peça anterior.

ALTRES TIPUS DE CERÀMICA INDIGENA

Làm. 4, 3. Fragment de vora d'una gerra de forma imprecisa. Presenta unes interessants motllures a la part externa del llavi. Diàmetre: 10 cm. Pasta molt dura, compacta, homogènia, ben depurada, amb alguns punts negres i de fractura recta. La pasta de la part interior és de color vermellós, mentre que la de la paret externa és de color negre-cendrós i lluent.

Làm. IV. 1 i 2) Ceràmica grisa emporitana.
3 a 6) Ceràmica comú oxidada.
7) Ceràmica reduïda feta a mà.

La peça més antiga sembla ser l'àmfora greco-itàlica, que podem situar a mitjan s. II a. C. Les altres àmfors corresponen a la segona meitat del mateix segle; les podem situar entre el 140 i el 110 a. C. Al formar part totes elles del mateix conjunt, és lògic de suposar que els fragments d'àmfora greco-itàlica pertanyin a la mateixa època que la resta; almenys pel que fa referència al seu temps d'utilització o conservació, independentment de l'època en què fou fabricada o importada. Després de tot, la diferència cronològica entre una i altres tampoc no és tan gran.

PASTES

Si bé trobem diferents tipus de pasta, hi ha uns components comuns a totes elles: punts de mica de color negre, grans de calç i grans de terra cremada o escòries. Aquest darrer punt ens fa pensar que totes les àmfors foren fabricades amb argila d'origen volcànic i en una mateixa zona. Aquesta és una consideració lògica pel que fa referència a les àmfors DB, àmpliament representades en aquest conjunt, les quals es fabricaven a la Campània, al costat del Vesubi o a la mateixa Pompeia. Tampoc no és estrany de trobar aquestes impureses a la resta d'àmfors Dressel 1-a. També la seva procedència itàlica o siciliana és acceptada per tothom (4).

Com dèiem, el tipus de pasta més representat és el DB. Aquest es caracteritza per tenir un color que pot variar des del rosat pàlid fins al morat passant pel vermell fosc o rovellat. L'argila és molt dura, i és plena de punts de mica negra i petits grans de quarç, donant la impressió de ser una pasta sorrenca. La fractura és irregular i molt rugosa. Malgrat la seva duresa exterior, una vegada trencat un fragment, aquest és fàcilment erosionable i es desfà a l'aigua. Aquesta darrera característica, deguda tan sols a l'acidesa del terreny on es van trobar els fragments que estudiem, no es pot considerar bàsica per estudiar aquest tipus d'àmfora, ans el contrari.

L'engalba d'aquesta producció sol ser de color groc pàlid i, a vegades, quasi blanc. Es gruixut, ben repartit i normalment és molt adherent, encara que en algun cas és molt erosionat per causa de la composició del sòl. Aquesta engalba recobreix tota la superfície exterior, però no és estrany de trobar-la a la part interna del coll i, sovint, a tota la meitat superior interna de l'àmfora. Això és degut al fet que s'aplicava l'engalba sumergint la peça invertida dins el líquid.

Una altra argila ben representada és aquella de color rosat clar, dur i bastant compacta que, a vegades, presenta esquerdes a l'interior de la secció. No tindria cap altra característica especial si no fos que és pigallada de punts de mica negra i presenta, a la secció, grans de terra cremada.

Aquesta mateixa característica la trobem en el tercer tipus de pasta. Es de color groc, toba en alguns exemplars i dura en altres, però sempre té més o menys quantitat de punts brillants negres i grans de terra cuita de considerables dimensions (entre 1 i 5 mm.).

Un quart tipus és aquell en què la pasta, a vegades semblant a la DB, és del tipus anomenat «sandwich»; és a dir, rosada o vermella per fora i blava o morada a la part interna de la secció. Aquest tipus és poc representat; tan sols trobem la part inferior d'una àmfora i bona part del cos d'una altra.

Bàsicament, aquests són els quatre principals tipus de pasta. N'hi ha d'altres que presenten lleugeres variacions; però malgrat la varietat de tonalitats i duresa, totes tenen uns trets en comú: els punts de mica negra i els grans de terra cremada. Creiem que això permet d'atribuir un mateix origen a totes elles, encara que es podrien distingir diferents tallers en una mateixa regió.

ALTRES MATERIALS

Juntament amb les àmfors es trobaren altres fragments de ceràmica de diferents tipus, tant indígena com romana, que confirmen la cronologia donada a les primeres. Vegem quins són.

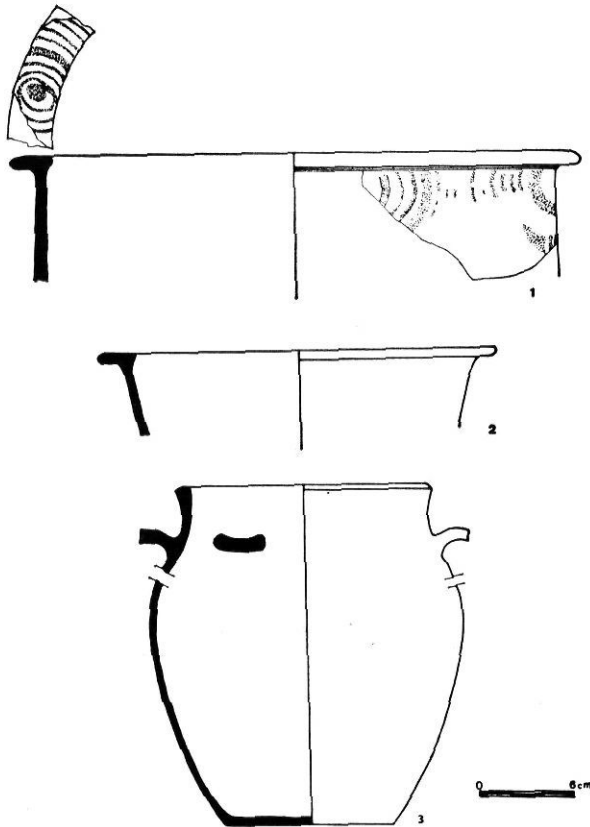
CERAMICA CAMPANIANA

Làm. 3, 2. Fragment de vora i paret d'un plat de la forma 36 de Lamboglia. Diàmetre màxim: 18'5 cm. Pasta rosada, tova, lleugerament porosa, ben depurada i de fractura recta. Vernís castany fosc, espès, ben repartit i adherent, però molt erosionat. Fons intern de color més clar. Exterior amb taques marrons. Podem situar-lo dins la segona meitat no avançada del s. II a. C.

Làm. 3, 1. Plat quasi sencer de la forma 27-c de Lamboglia. Diàmetre vora: 18'5 cm. Diàm. base: 7 cm. Alçada: 6'5 cm. Pasta rosada, tova, bastant compacta i de fractura recta. Vernís castany fosc, espès, ben repartit i poc adherent. El fons intern conserva restes de vernís de color vermellós. Exterior amb taques marrons. Mateixa cronologia que la peça anterior.

Làm. 3, 3. Fragment de vora d'una peça semblant a la forma Lamboglia 6, però de petites dimensions. Hom la pot confondre fàcilment amb la forma 4. Diàmetre: 10'2 cm. Pasta rosada,

4) NOLLA I BRUFAU, J. M.ª Una producció característica... citat, p. 202.

Làm. V. 1 i 2) "Kalathos" indígena.
3) Ceràmica reduïda feta a mà.

Làm. 4, 4. Fragment de vora del que podria ser un vas bicònic. Diàmetre: 10 cm. La pasta és idèntica a la de la peça que acabem de descriure.

Làm. 4, 5. Vora i coll d'una gerra semblant als vasos bicònics, però de parets bastant gruixudes. Diàmetre: 12'6 cm. Pasta dura, compacta, homogènia, ben depurada i de fractura recta. També en aquesta peça la paret externa és de color cendrós, mentre que la interior és rosada. Del mateix vas es conserva part del cos.

Làm. 4, 6. Fragment de vora i paret d'un petit vas de ceràmica oxidada, Pasta vermellova, tova, compacta, homogènia, ben depurada i de fractura recta. Diàmetre: 8 cm.

Làm. 5, 1. **Kalathos** de grans dimensions. Es conserva només un fragment de vora i paret. Diàmetre màxim: 36 cm. Pasta rosada, dura, compacta, homogènia, ben depurada i de fractura recta. La part superior del llavi i la paret són decorats amb cercles concèntrics de pintura vermella.

Làm. 5, 2. Fragment de vora d'un altre **Kalathos** ibèric més petit que el precedent. Diàmetre: 25 cm. Pasta rosada, tova, compacta, ben depurada i de fractura recta. No té cap tret especial.

CERAMICA A MA REDUÏDA

Làm. 4, 7. Fragment de vora d'una olla de grans dimensions. Diàmetre: 19 cm. Pasta de color marró fosc i, en alguns punts, negra. Es polida per fora i és grollera per dintre; mal depurada, fortament micàcia i amb molts grans de quarç.

Làm. 5, 3. Olla quasi sencera, però molt fragmentada. Diàmetre vora: 16'5 cm. Diàmetre base: 11'5 cm. Alçada aproximada: 22 cm. Conserva el començament de la nansa. Pasta fosca per fora, quasi negra, i vermellova per dintre. Es dura, mal depurada, amb molts grans de quarç i punts de mica. La part inferior de la peça és ennegrida pel foc.

CONSIDERACIONS FINALS

D'aquest darrer grup cal remarcar els fragments de quatre peces de Campaniana A. No presenten característiques massa especials i, com ja comentàvem al principi, la seva importància és deguda al fet que ens confirmen la cronologia de la resta de materials.

Quant a la ceràmica indígena, podem dividir aquesta en dos grups: a) ceràmica a torn i, b) ceràmica a mà reduïda. Del primer grup sobresurten aquelles peces de grisa emporitana gairebé senceres i el fragment de **kalathos** decorat amb pintura vermella.

Poca cosa podem dir de la ceràmica feta a mà. Tan sols un fragment sembla més antic que els altres (Làm. 4, 7). La seva pasta, de color cendrós o negre en alguns punts, presenta una superfície pigallada de petites làmines de mica i el seu desengreixant és constituït per grans de quarç relativament grossos. Tota la paret interna, i sobretot la part del coll, presenta les marques que els dits deixaren en modelar-la. Aquesta és una característica que no es repeteix a les altres peces, les quals presenten una superfície més polida i unes parets més fines i simètriques.

Tot aquest grup de ceràmica correspon a la mateixa època que les àmfores; és a dir, segona meitat del s. II a. C. i segurament entre el 140 i el 120 a. C.

En principi, l'existència de la ceràmica ibèrica i del que podria ser una sitja, semblen indicar que ens trobem davant un establiment indígena (cabana aïllada?). Però malgrat presentar unes característiques d'habitat ibèric, no oblidem que la presència de ceràmica indígena és minoritària. D'altra banda, el fet d'haver-hi un dipòsit romà al costat, posterior però sens dubte relacionat, és un factor més que ens inclina a pensar que el conjunt forma part d'una explotació agrària romana. Malgrat tot, és lògic de suposar que pot haver-hi uns precedents indígenes.